

ژیوار آموزان

www.zhivaramoozan.ir

zhivaramoozan

همکاری
با دانشگاه‌ها

کارکنان
ژیوار آموزان

دوره‌های
ژیوار آموزان

ارتباط با
ژیوار آموزان

درباره
ژیوار آموزان

سایت
ژیوار آموزان

آموزش صفر تا صد موضوعات
از مبتدی تا پیشرفته

گارانتی ۳۰ روزه بازگشت وجه
بدون قید و شرط برای تمامی دوره‌ها

پشتیبانی پاسخ به تمامی سوالات
شما در سایت و شبکه‌های اجتماعی

ترفندهای ویژه رفرنس نویسی

آموزش رایگان مقاله نویسی

آموزش رایگان پروپوزال نویسی

جبر اگر بین تو و علم کشیده دیوار
روی آن پنجره ای هست به نام ژیوار

آموزش نوشتن یک بیان مسئله عالی در پروپوزال

بیان مسئله یکی از مهمترین قسمت‌های پروپوزال است که در تمامی فرم‌ها وجود دارد. زمانی که عنوان و هدف پژوهش مشخص شد، همچنین مقالات مشابه برای تسلط کافی بر حیطه‌ی کاری با دقت خوانده شدند، نوبت نوشتن بیان مسئله می‌رسد. این قسمت خیلی شبیه به مقدمه‌ی مقالات است. در واقع در این قسمت به بیان ضرورت انجام پژوهش و چرایی آن پرداخته می‌شود.

همانطور که می‌دانید طرح‌های پژوهشی فقط پس از گرفتن تأیید از هیأت داوران وارد مرحله‌ی اجرا میشوند، بنابراین باید دلیل کافی و منطقی برای اجرای آن‌ها وجود داشته باشد. هر طرح پژوهشی اهداف و ضرورت اجرایی دارد و به نتایجی منجر می‌شود. این نتایج که از اجرای طرح بر روی یک جامعه‌ی هدف ایجاد میشوند، دارای کاربردهای مختلفی هستند؛ مثلاً طرحی که منجر به ساخت واکسنی مؤثر میشود و می‌تواند از یک بیماری جلوگیری کند. این کاربردها هستند که به یک طرح تحقیقاتی ارزش و اهمیت می‌دهند. یک پژوهشگر وظیفه دارد در بیان مسئله، از اهمیت، ضرورت و کاربردی بودن نتایج پژوهش خود دفاع نماید.

دلایل نوشتن بیان مسئله

- o باید به خواننده نشان دهید که چرا این پژوهش مهم است.
- o باید نشان دهید که این پژوهش چه کاربردهایی دارد و چه مشکلاتی را می‌تواند حل کند.
- o خلاصه یا شکاف‌های علمی و عملی موجود را باید برای مشخص شدن اهمیت پژوهش توضیح دهید.
- o مشکلات و محدودیت‌های مطالعات قبلی را مشخص کنید و نشان دهید که نتایج پژوهش حاضر در راستای حل این کاستی‌ها خواهد بود.
- o کلمات تخصصی استفاده شده در پژوهش، که ممکن است خواننده در مورد آن اطلاعی نداشته یا به طور کامل متوجه منظور نشده باشد، باید توضیح داده شوند. این توضیحات باید کامل و با زبانی روان و علمی بیان شود تا معنا و منظور کلمه برای خواننده کاملاً مشخص گردد.
- o باید پیش نیازهای لازم برای اجرا بیان شود.
- o باید اهمیت و اولویت طرح را برای خواننده که می‌تواند داور، استاد یا هر فرد دیگری باشد، صریح و کامل مشخص کنید.

همزمان با شما ممکن است چندین نفر دیگر پروپوزال‌هایی را برای داوری یا برای استاد راهنما بفرستند، بنابراین شما باید بتوانید در بیان مسئله، خواننده را قانع کنید که طرح شما اولویت دارد و انجام آن می‌تواند چه تأثیرات مفید و چه کاربردهایی داشته باشد. همچنین مؤسسه‌ای که می‌خواهد حمایت مالی طرح شما را به عهده بگیرد باید کاملاً مطمئن باشد که انجام این پژوهش در حال حاضر ضرورت دارد. زیرا معمولاً بودجه‌هایی که برای پژوهش‌ها به این مؤسسه‌ها داده می‌شود محدود است؛ بنابراین بیشتر تمایل دارند اولویت حمایت مالی را به پژوهشی بدهند که ضرورت و اهمیت بیشتری دارد. مثلاً از ابتدای همه‌گیری کرونا، طرح‌های مرتبط با کرونا نسبت به طرح‌های کم اهمیت‌تر سریع‌تر تصویب می‌شدند. پس تا می‌توانید در این قسمت باید از ضرورت پژوهش خود دفاع کنید و آن را مهم جلوه دهید؛ البته نباید اغراق کنید.

بیان مسئله باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

- o به شکافی موجود در علم اشاره کند. هدف از انجام طرح‌های تحقیقاتی به طور کلی، گسترش علم یا یافتن راه‌حلی برای مشکلات و خلاها است. برای طرح راه‌حل مشکلات و پر کردن شکاف‌ها، ابتدا باید به خواننده نشان دهید که خلا یا مشکلی وجود دارد که نیازمند بررسی و پژوهش‌های بیشتر است.
- o اهمیت مسئله مورد بررسی را نشان بدهد. تا زمانی که اهمیت مسئله‌ای مشخص نشود، انجام پژوهش در آن زمینه عملاً کاری بیهوده خواهد بود.
- o راهنمای پژوهش‌های آینده باشد. زمانی که یک پژوهش به پایان می‌رسد، نتایج آن منبعی خواهد شد برای مطالعات بعدی. به همین علت پژوهشگر باید به تعدادی از کاربردهای مهم پژوهش خود برای مطالعات آینده، در بیان مسئله اشاره کند، تا خواننده بتواند بهتر و کاربردی‌تر به اهمیت این پژوهش پی ببرد.
- o برای حل مشکل، یک رویکرد اخلاقی ارائه دهد. باید توجه داشت که برای حل یک مشکل نمی‌توان از هر راه حلی استفاده کرد. این راه حل باید از نظر انسانی، عرفی، دینی و... مورد قبول آن جامعه باشد.

چگونه بیان مسئله بنویسیم؟

در مقالات قبلی هم اشاره شد که بهتر است هنگام انتخاب عنوان مقالات مرتبط را مطالعه کنید. این کار علاوه بر تسلط کافی به حیطه‌ی پژوهش، باعث می‌شود بتوانید بخش‌های مختلف پروپوزال را آسان‌تر و بهتر بنویسید. یکی از این بخش‌ها بیان مسئله است. برای نوشتن بیان مسئله در واقع باید از مقدمه و همین‌طور نتایج مقالات مرتبط استفاده کرد. به این صورت که ابتدا باید مقدمه‌ی مقالات را بخوانید و جملات کلیدی و قابل استفاده‌ی آن‌ها را هایلایت یا یادداشت کنید. در نهایت با استفاده از این جملات شروع به نوشتن بیان مسئله‌ی خود کنید.

پس نوشتن بیان مسئله از خواندن مقدمه‌ی مقالات دیگر شروع می‌شود. البته برای استفاده از جملات مقالات دیگر یکسری قوانینی وجود دارد. یکی از مهمترین قوانینی که برای نوشتن بیان مسئله باید به آن توجه داشت plagiarism یا سرقت علمی ادبی است. به معنای تصاحب نادرست و انتشار یافته‌ها و نتایج پژوهشی دیگران به اسم خود می‌باشد. بنابراین، هر جمله‌ای که از مقالات دیگر در متن خود استفاده می‌کنید باید رفرنس داشته باشد. همچنین شما حق ندارید جملات سایر مقالات یا حتی مقالات قبلی خودتان را عیناً در بیان مسئله خود استفاده کنید؛ زیرا این کار از نظر اخلاقی مشکل دارد و باعث رد پروپوزال شما می‌شود.

آموزش صفر تا صد جلوگیری از سرقت علمی ادبی در پژوهش

پس چه باید کرد؟ راه چاره استفاده از بازنویسی است. بازنویسی روشی برای انتقال اطلاعات و ایده‌های دیگران از زبان خود ما است. بازنویسی با خلاصه‌نویسی فرق دارد. در خلاصه‌نویسی فقط نکات مهم بیان می‌شود، در صورتی که در بازنویسی شما جملات مربوط به مقالات را می‌خوانید و برداشت خود را از آن‌ها می‌نویسید یا با ایجاد تغییراتی در جملات، آن‌ها را در بیان مسئله خود استفاده می‌کنید. البته تغییرات جزئی مانند تغییر صرفاً زمان فعل کافی و قابل قبول نیست. برای بازنویسی کافی است به این ترتیب عمل کنید: خواندن و فهمیدن متن اصلی - یادداشت برداری از مفهوم - نوشتن محتوا از زبان خود - استفاده از سبک نوشتاری خود برای جمله‌بندی‌ها - رفرنس‌دهی به متن اصلی.

متنی که به درستی بازنویسی شود، در عین حال که به طور واضح و دقیق محتوای اصلی را بیان می‌کند، از لحاظ طرز بیان و واژه‌ها به طور کامل با متن اصلی فرق می‌کند. به خاطر داشته باشید، افزودن، کاستن و حذف کلمات و یا تغییر نوشتاری متن اصلی، نباید باعث برداشت غلط یا ناقص از مفهوم اولیه‌ی متن شود. دقت کنید که یک بازنویسی اشتباه می‌تواند به منزله‌ی سرقت علمی باشد. در مواردی که تغییر جمله مثلاً به علت تغییر معنای جمله

امکان پذیر نیست، به صورت خیلی محدود می‌توانید جملات مقالات را عیناً در بیان مسئله‌ی خود استفاده کنید؛ البته باید این جملات را به صورت نقل قول مستقیم بیاورید. همچنین گفته می‌شود در مواردی که زبان مقاله‌ی مورد استفاده، با زبان نوشتاری بیان مسئله متفاوت است، ترجمه متن کافی است و نیازی به تغییر در جملات نیست.

برای نوشتن بیان مسئله لازم است به این سه سوال پاسخ داده شود:

- 0 چه می‌دانیم؟ معرفی موضوع و بیان اطلاعات زمینه‌ای و توضیح کلمات اختصاصی. مثلاً اگر پژوهش شما در مورد گیاهان دارویی است، ابتدا باید در مورد این گیاهان اطلاعاتی که لازم است را برای خواننده بیاورید.
- 0 چه نمی‌دانیم؟ بیان نقایص و محدودیت‌های مطالعات گذشته در مورد موضوع.
- 0 چرا می‌خواهیم این مطالعه را انجام دهیم؟ بیان اعداد و ارقام و آمارهای مطالعات قبلی، اهمیت و ضرورت مطالعه خود.

بیان مسئله شامل چه بخش‌هایی است؟

باید بدانید الگوی ثابتی برای نوشتن بیان مسئله وجود ندارد و نوشتن بیان مسئله تا حدی سلیقه‌ای است. مثلاً شاید نویسنده‌ای ابتدا آمار و ارقام را بیان کند و سپس به بیان اهمیت موضوع بپردازد و نویسنده‌ی دیگر بالعکس. برای یادگیری الگوها و طرز بیان‌های مختلف، تنها راه مطالعه‌ی بیشتر و بیشتر مقالات مختلف است. اما یکسری موارد هست که یک بیان مسئله‌ی مناسب باید آن‌ها را داشته باشد. بیان این موارد در واقع برای پاسخ به همان سه سوال بالا است. ترتیب زیر، الگویی مناسب و معمول برای نوشتن یک بیان مسئله‌ی خوب است:

- 0 تعریف مشکل و اهمیت موضوع
- 0 بیان آمار (ابتدا جهانی، سپس کشوری، استانی و منطقه‌ای در واقع از کل به جزء)
- 0 عوامل مؤثر بر تداوم مشکل و آثار ناشی از آن بر جامعه
- 0 راه‌کارهای موجود در جامعه
- 0 بیان چند مطالعه‌ی مرتبط با پژوهش حاضر
- 0 ضرورت انجام مطالعه‌ی حاضر
- 0 هدف از انجام طرح

ابتدا با توضیح در مورد همه‌ی متغیرهایی که در عنوان آورده شده، کلمات اختصاصی و مشکل شروع کنید. دقت داشته باشید کلمات اختصاصی و متغیرها باید با تعاریف علمی توضیح داده شوند. تا می‌توانید اهمیت موضوع را بزرگ جلوه دهید البته بدون این که اغراق کنید. آمارها با توجه به نوع جامعه‌ی مورد مطالعه می‌توانند متفاوت باشند. برای یک مطالعه مثلاً لازم است آمار مربوط به خاورمیانه بیان شود، اما برای یک مطالعه‌ی دیگر نیاز به بیان آمار موجود در یک روستا است. مورد ۳ به آثار ناشی از مشکل و به خلایه‌هایی که در جامعه به خاطر آن مشکل ایجاد شده است، اشاره دارد. مثلاً زمانی که می‌خواهید میزان رضایت شغلی پرستاران را بررسی کنید باید در بیان مسئله اشاره گردد که عدم رضایت شغلی می‌تواند مشکلاتی مثل عدم رسیدگی درست به بیمار و... را باعث شود. این کار به نوعی اهمیت کار شما را مشخص می‌کند.

مورد ۴ و ۵ مربوط به بیان راه‌حل‌هایی است که هم‌اکنون در جامعه وجود دارد و نتیجه‌ی مطالعات مرتبط قبلی است. گاهی پژوهش شما ممکن است جدید باشد و قبلاً روی آن مطالعه‌ای صورت نگرفته باشد. در این صورت می

توانید از مطالعاتی استفاده کنید که جامعه‌ی هدف آن‌ها با شما فرق می‌کند. مثلاً اگر شما می‌خواهید مداخله‌ای را بر بیماران دیالیزی انجام دهید که قبل از شما انجام نشده است، می‌توانید از مطالعاتی استفاده کنید که آن مداخله را مثلاً بر افراد سرطانی یا بیماران قلبی انجام داده‌اند. بیشتر مهم است که متغیر اصلی مطالعه‌ی شما با مطالعات قبلی یکسان باشد.

تا اینجا هر چه گفته شد با استفاده از مطالعات مرتبط قبلی بود که همه‌ی جملات باید رفرنس داشته باشند و جملات حتماً بازنویسی شده باشند. همچنین بهتر است برای هر جمله حداقل یک رفرنس بدهید و اینطور نباشد که مثلاً یک پاراگراف بنویسید و به یک رفرنس ارجاع دهید؛ زیرا این کار از ارزش بیان مسئله شما می‌کاهد.

قسمت ۶ و ۷ مربوط به پاراگراف آخر بیان مسئله است. در این پاراگراف، دیگر نباید به مطالعات دیگر اشاره‌ای کنید و باید هر آنچه که در مورد پژوهش حاضر است را از زبان خودتان بیان کنید. نیاز به رفرنس دهی نیز نیست. نوشتن این دو قسمت بسیار مهم و تعیین‌کننده است. در اینجا باید هدف خود از پژوهش و همچنین کاربرد نتایج پژوهش را به طور واضح بنویسید؛ اما دقت کنید که این هدف باید واقعاً عملی باشد و کاربردها باید واقع‌بینانه نوشته شوند. مثلاً پژوهشی که در مورد بررسی میزان اضطراب در دانشجویان است فقط به آماری از میزان و درجه اضطراب دانشجویان منتج می‌شود و نمی‌تواند راه‌حلی در مورد رفع اضطراب ارائه دهد، اما می‌تواند زمینه را برای مسئولین مربوطه و سایر مطالعات فراهم کند که به رفع این مشکل بپردازند. پس برای نوشتن این پاراگراف باید از اهداف و نتایج کار خود به خوبی آگاه و برای نوشتن آن‌ها واقع‌بین باشید.

چند نکته مهم:

- ۰ بیان مسئله باید کوتاه، مفید و صریح باشد. معمولاً یک تا یک و نیم صفحه برای بیان مسئله کافی است.
- ۰ وجود همبستگی و انسجام در بیان مسئله بسیار مهم است. پاراگراف‌بندی‌ها باید درست و اصولی بوده و بین قسمت‌های مختلف ارتباط معنایی وجود داشته باشد.
- ۰ رعایت علائم نگارشی و نحوه‌ی رفرنس‌دهی بسیار مهم است.
- ۰ به جمله‌بندی‌ها دقت کنید. بهتر است از جملات کوتاه استفاده شود تا منظور را سریع‌تر به مخاطب برساند. جملات بلند گاهی باعث گیج شدن خواننده می‌شوند.
- ۰ زمان افعال در پاراگراف آخر باید به صورت آینده باشد.
- ۰ باید از مستندات و مطالعات گذشته استفاده شود و نباید از خودتان آمار یا جمله بسازید.

- o استفاده از منابع خیلی زیاد توصیه نمی‌شود. ۲۰-۳۰ منبع کافی است.
- o در بیان مسئله استفاده بیشتر از سه نقل قول، قابل قبول نیست.
- o فرم کامل کلمات سرواژه، به صورت پاورقی آورده شود.
- o در بیان مسئله‌ی فارسی، اسم نویسنده‌گان خارجی باید به صورت فارسی آورده شود. در صورت لزوم می‌توان در پاورقی اسم فرد را به زبان اصلی آورد.
- o پاراگراف آخر بر مبنای هدف مطالعه نوشته شود نه آن چه که در ذهن شما است. بزرگ‌نمایی غیر منطقی و ادعاهای بزرگ نداشته باشید.

سخن پایانی

همانطور که تاکنون متوجه شده‌اید، بیان مسئله بخش مهمی از یک پژوهش است و برای نوشتن آن باید وقت، دقت و تمرکز کافی صرف کنید. فراموش نکنید رعایت همبستگی بین قسمت‌های مختلف متن، عدم سرقت ادبی و حتی دقت به جزئیاتی مثل رعایت علائم نگارشی در این قسمت اهمیت زیادی دارد. برای این که با طرز نوشتن این قسمت آشنا شوید مطالعه‌ی مقدمه‌ی مقالات مختلف تمرین بسیار خوبی است. برای اینکه بتوانید یک پروپوزال کامل و بدون نقص بنویسید توصیه ما به شما شرکت در دوره پروپوزال نویسی ژيوارآموزان است که تا الان بیش از ۲۵۰۰ دانشجو از آن استفاده کرده‌اند و توانسته‌اند پروپوزال نویسی را به صورت اصولی یاد بگیرند.

آموزش کامل پروپوزال نویسی همراه با کار عملی و گروه‌بندی اختصاصی

پیشنهاد میکنیم این مقالات را هم مطالعه کنید:

آموزش نوشتن مرور متون در پروپوزال

نحوه نگارش اهداف، سوالات و فرضیات پژوهش

انتخاب موضوع پژوهش و ویژگیهای یک موضوع عالی

ژیوار آموزان

www.zhivaramoozan.ir

zhivaramoozan

همکاری
با دانشگاه‌ها

کارکنان
ژیوار آموزان

دوره‌های
ژیوار آموزان

ارتباط با
ژیوار آموزان

درباره
ژیوار آموزان

سایت
ژیوار آموزان

آموزش صفر تا صد موضوعات
از مبتدی تا پیشرفته

گارانتی ۳۰ روزه بازگشت وجه
بدون قید و شرط برای تمامی دوره‌ها

پشتیبانی پاسخ به تمامی سوالات
شما در سایت و شبکه‌های اجتماعی

ترفندهای ویژه رفرنس نویسی

آموزش رایگان مقاله نویسی

آموزش رایگان پروپوزال نویسی

جبر اگر بین تو و علم کشیده دیوار
روی آن پنجره ای هست به نام ژیوار

